

سیاست های جمعیتی

رشد

نوجوانان و

جوانان

از نظر آموزش و پرورش

حقوق و بهداشت باروری

جهانفر، محمد، ۱۳۱۲ -
سیاستهای جمعیتی: رشد نوجوانان و جوانان از
نظر آموزش و پرورش حقوق و بهداشت باروری / از
محمد جهانفر. - تهران: جهان فرهنگی، ۱۳۸۳.
۲۳۵ ص.: جدول.

۱۸۰۰۰ ریال: ISBN 964-92873-8-4
فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیپا.
کتابنامه: ص. ۲۰۸ - ۲۱۵.
نمایه.

۱. جوانان -- بهداشت. ۲. جوانان -- ایران.
۳. نوجوانان -- بهداشت. ۴. امور جنسی -- آموزش به
جوانان. الف. عنوان. ب. عنوان: رشد نوجوانان و
جوانان از نظر آموزش و پرورش حقوق و بهداشت
باروری.

۶۱۳/۰۴۳

۹۵۹/۵/۵۶۴ RAD

۸۳-۱۹۰۸ م

کتابخانه ملی ایران

شابک: ۹۶۴-۹۲۸۷۳-۸-۴ ISBN 964-99873-8-4

عنوان سیاستهای جمعیتی: رشد نوجوانان و جوانان
از: محمد جهانفر

ویرایش علمی: دکتر به پژوه، دکتر مشکانی

ویرایش عمومی: ارفعیان، جلیل وند

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

تاریخ انتشار: ۱۳۸۳

بها: ۱۸۰۰ تومان

بسم الرحمن الرحيم

فهرست مطالب

پیشگفتار

فصل اول زمینه های رشد جوانان در فرهنگ ایران.....۷-۱۴

مقدمه، هدف تربیت در ایران باستان، منظور از پرورش و رشد جوانان، رشد جوانان در فرهنگ ایران، جوان و آنچه خود داشت

فصل دوم نظری به زندگی جوانان و نوجوانان.....۱۵-۳۸

مقدمه، نوجوان و جوان کیست؟.. چرا بهداشت باروری مهم است، بهداشت باروری جوانان و فقر، فقر و رشد اقتصادی، یک فرصت، جهان در حال تحول، خانواده ها و شرایط زندگی در حال تحول، کودکان بی سرپرست و کودکان خیابانی، شهر نشینی و مهاجرت، آسیب پذیری جوانان در شهر، کودکان و جنگ، آموزش و اشتغال، نابرابری، تحصیلات و ناهمخوانی جنسی، جوانان و اشتغال، تلفیق کار و آموزش، سرمایه گذاری برای نوجوانان

فصل سوم سیاستهای جمعیتی موثر بر زندگی نوجوانان و

جوانان.....۳۹-۵۲

سیاستی برای رشد جوانان، بهداشت باروری حق بشر است، رشد جمعیت در مناطق فقیر بالاست، به کار گیری جوانان خیابانی، بازسازی بعد از جنگ و جوانان سیرالئون، شناخت توانایی و ظرفیت رشد نوجوانان، نتایج عدم سرمایه گذاری برای نوجوانان

فصل چهارم نابرابری جنسی و بهداشت باروری.....۵۳-۷۴

مقدمه، تبعیض فراگیر است، ازدواج در سنین پای، سن ازدواج بالا می رود، مردان دیر تر ازدواج می کنند، وقفه در تحصیل، تاخیر در ازدواج زودرس، تحول هنجارها و چالشهای دشوار، روابط دختران و پسران، شروع زودرس فعالیت جنسی، بارداری ناخواسته، استفاده از وسایل پیشگیری کننده، حمایت والدین و خانواده، خشونت جنسی، زور گویی، خرید و فروش جنسی دختران و زنان جوان، قطع عضو تناسلی زنان، روشهای قطع عضو تناسلی زنان، سیاستهای جمعیتی موثر بر نابرابری جنسی و بهداشت باروری، نظر جوانان افغانی علیه ازدواج زود هنگام، تضمین بهداشت باروری نوجوانان همسر دار، رفتارهای جنسی تحمیلی

فصل پنجم همه گیری ای وی و ایدز بین نوجوانان..۷۵-۹۲

مقدمه، عوامل موثر در اشاعه ایدز، فقر زمینه ساز بیماری ایدز است، دختران و زنان بیشتر آسیب پذیرند، نوجوانان متاهل هم در معرض خطرند، فقدان آگاهی و مهارت برای پیش گیری، دسته کم گیری ایدز، عفونت های منتقل شده از آمیزش جنسی، اثر استعمال الکلی و مواد مخدر، تاثیران متقابل سل و ایدز تفاوت های منطقه ای ایدز (از جمله ایران)، نوجوانان بی سرپرست، ترک تحصیل، فروش عمومی وسایل پیشگیری، خدمات پیشگیری از ایدز و مراقبت ها، سیاست های جمعیتی موثر بر ایدز نوجوانان، زمینه عمده ابتلا به ایدز، دسترسی جوانان به بازار عمومی وسایل پیشگیری، ارتقاء مشاوره داوطلبانه و آزمایش نوجوانان.

فصل ششم ارتقاء رفتار سالم در روند رشد جوانان....۹۳-۱۱۸

مقدمه، تحول رفتار ارتباطی، منبع کسب اطلاعات نوجوانان، برداشت نادرست مخاطره آمیز است، آموزش مسائل جنسی در مدارس، آموزش جنسی

و رشد نوجوانان، مراحل پیشگیری از ایدز، موفقیت‌های برنامه ریزی شده، تغییر در قانون ها و سیاست‌های جمعیتی، همکاری و مشارکت والدین، آموزش های غیر رسمی، آموزش و مشاوره همسالان، مشاوره همسالان، مشاوره همسالان در فیلیپین، رسیدگی به جوانان خارج مدرسه، رسانه های جمعی، برنامه های تفریحی، ورزش، موسیقی و تئاتر، اطلاعات جدید و دانش فنی، سیاست‌های موثر بر رفتار سالم، ورزش برای رشد جوانان، تغییر رفتارها و کاهش اچ ای وی در اوگاندا، نقش مدارس برای رشد جوانان و کاهش اچ ای وی، مشاوران همسال ترس و شایعات را زایل می کنند، ارتباط با اعضای گروه ها و باند ها، گسترش بیماری ایدز در اروپای شرقی، مبارزه جوانان علیه بیماری‌های مقاربتی در جهان

فصل هفتم سیاست‌های استفاده از نیازمندی های بهداشت

باروری.....۱۱۹-۱۳۰

مقدمه، حاملگی زودرس، سقط جنین نا ایمن، زخم و جراحی زایمانی، نیاز تامین نشده تنظیم خانواده، ارائه دوستانه خدمات بهداشتی به جوانان، از بین بردن موانع قانونی، دست آوردهای برنامه ای، ارائه دهندگان بهداشت خصوصی، بیماری مجاری جراحی یا فیستول، چگونه خدمات بهداشت باروری صمیمانه می شود، امکانات بهداشتی چهارگانه، طراحی برنامه شش گانه امکانات دیگر بهداشتی، بررسی نیازهای زنان جوان متاهل

فصل هشتم برنامه های جامع برای نوجوانان.....۱۳۱-۱۴۳

مقدمه، پروژه دختران نوجوان در سازمان ملل متحد، کشورهای سنگال، بنین، موناگولیا، سرزمین اشغالی فلسطین، اتحادیه جوانان افریقایی، ابتکارات بهداشت باروری نوجوانان، طرح جوانان پرکار، ایجاد مهارت در جوانان برای

مراقبت از خود، سیاست های جمعیتی موثر در برنامه های جامع نوجوانان، داشتن حق تخیل و رویا، کار ورزی برای احراز اطمینان دختران و حمایت از خود

فصل نهم اولویت بخشی به امور جوانان.....۱۴۵-۱۶۶

مقدمه، سیاست گذاری زیست محیطی، رهبری سیاسی اساسی است، نمونه هایی از پیشرفت سیاست های جمعیتی، حقوق برنامه ریزی شده بسیج حمایت های اجتماعی، مشارکت جوان در برنامه ریزی، تعریفی از مشارکت جوانان، پیشرفتهای برنامه ای، منابع مالی، هزینه های شکست اجرایی، هزینه های اچ ای وی و ایدز، هزینه برنامه آموزشی، نمونه ای از سیاست گذاری برای الویت بخشی به جوانان. هدف پیشرفت در هزاره طلایی، سیاست گذاری جوانان دومینیک، انجمن جوانان هلند، کمک کشور فنلاند در پیشرفت برنامه ها. اختیار شغلی زنان بنگلادش، راه کارهایی برای پیشرفت برنامه های آتی، اتفاق نظر جهانی برای بهداشت باروری نوجوانان

فصل دهم مروری بر مشکلات جوانان جهان.....۱۶۷-۱۸۴

مقدمه، خطر سودجویی از جوانان، خطر پذیری بیشتر مردان جوان، روابط زناشویی و مشکلات جوانان، حقوق بین المللی جوانان، دختران جوان باردار، بارداری های ناخواسته، سیاست های موثر بر موالید بی برنامه جوانان، یک پارچگی خدمات بهداشتی و باروری برای جوانان، بهداشت باروری و روابط زناشویی، نتیجه گیری و پیشنهاد

فصل یازدهم ویژگیهای جمعیتی جوانان ایران.....۱۸۵-۲۰۹

چکیده، کلید واژه، مقدمه، سوابق مطالعاتی، فرضیه و پرسش ها، جامعه مورد بررسی، روش پیش بینی حجم جوانان، یافته ها و نتایج، بحث و تحلیل، نتیجه گیری و پیشنهاد

فهرست منابع.....۲۱۰-۲۳۲

فهرست راهنما.....۲۳۳-۲۳۵

پیشگفتار:

در این کتاب، نه تنها با شرایط زندگی جوانان کنونی در گوشه و کنار جهان آشنا می‌شویم، بلکه با معرفی سیاست‌ها و راهکارهایی که از طریق دولت‌ها با ابتکار محلی و یا رهنمودهای بین‌المللی در جهت سازماندهی و رفع مشکلات جوانان صورت می‌گرفته است، زمینه تغییر نگرش جامعه در حال تحول ایران نیز فراهم می‌شود و سیاست‌گذاری‌های متناسب فرهنگ ایرانی برای توانمندسازی نسل جوان در جهت مشارکت هرچه بیشتر جوانان در توسعه پایدار تداعی می‌گردد.

این تولید علمی با اشاره‌ای به زمینه رشد جوانان در فرهنگ ایران آغاز شده است و به همراه جدیدترین اطلاعات مربوط به زندگی کنونی جوانان در گوشه و کنار جهان، سیاست‌های مؤثر برای جوانان، تبعیض جنسی، ایدز، سالم سازی، بهداشت باروری، اولویت بخشی به جوانان و مروری بر مشکلات جوانان و بالاخره

پیش‌بینی جمعیت جوان ایران پی‌گیری شده است و با یک بررسی همبستگی آماری شاخص‌های رشد جمعیتی، تحصیلی، فعالیت شغلی و بیکاری جوانان در سطح استانهای کشور دنبال شده است. با توجه به آخرین آمار ویژگی‌های فرهنگی اجتماعی جوانان ایران (۱۳۸۲). در مواردی چون سطوح تحصیلی، وضع فعالیت، کار و بیکاری، همسر داری، و غیره آن به نظر خواهد رسید که ارائه راهکارها و پیشنهادهایی برای تأمین سیاست‌گذاری جمعیت جوان کشور ضروری است، که این خود لازمه یک سیاست‌گذاری برای رشد نوجوانان است.

با برقراری درسی با عنوان رشد نوجوانان در برخی از دانشکده‌های علوم تربیتی دانشگاه‌های تهران و تربیت معلم، دانشگاه پیام نور، دانشگاه آزاد اسلامی و نیز مراکز تربیت معلم در وزارت آموزش و پرورش، نیاز به تهیه و تأمین متون درسی لازم با عنوان رشد نوجوانان و جوانان بیشتر شده است، به خصوص که حجم جمعیت نوجوان و جوان کشور ایران بر اثر وفور موالید در اوایل انقلاب، در سال‌های جاری نمود پیدا کرده است که نه تنها در ایران بلکه در سراسر جهان مطالب مربوط به نوجوانان و جوانان به مثابه یک مسئله اصلی در چارچوب جامعه‌شناسی جوانان مورد توجه قرار گرفته است.

این کتاب به منزله یک متن درس بین رشته‌ای تلقی می‌شود. یعنی همانگونه که برای دروس روانشناسی و جامعه‌شناسی جوانان و یا دیگر رشته‌های علوم انسانی مفید است برای درس بهداشت باروری در رشته‌های علوم پزشکی نیز سومند خواهد بود.

با وجود آن که مسئله رشد جوانان از دیر باز در فرهنگ ایران مورد توجه بوده است، لازم است به زمینه‌هایی از فرهنگ رشد جوانان ایران اشاره شود. لیکن باید گفت عناصر گسترده‌ی فرهنگ ایران امروزی، ایجاد می‌کند که در چهارچوب مدرنیته و نوآوری‌های لازم نیز از آخرین اطلاع‌رسانی‌های بین‌المللی در مورد جوانان بهره‌مند شویم. لذا جمع‌آوری و برداشت‌های انتخابی از اسناد و

مذارک بین المللی، می تواند کمک مؤثری در سیاست گذاری زندگی جوانان باشد.

در سال های اخیر، به خصوص در مخافل بین المللی و از جمله صندوق امور جمعیتی سازمان ملل متحد، جنب و جوش تازه ای برای مطالعه و تحقیق و تولید علمی در زمینه ی مسائل موجود نوجوانان و جوانان به چشم می خورد.

بررسی نوجوانان و جوانان که از حیث توزیع سنی زیربنایی (جمعیت زیر ۲۵ ساله) بخش عظیمی از جمعیت کنونی جهان هستند (۵۵ درصد)، خود یک برداشت جمعیتی است، ولی تعیین راهکارهای مؤثر برای حل مشکلات نسل های جدید، پیش بینی قوانین و مقررات تازه، اتخاذ تصمیم فوری در موارد اضطراری، برنامه ریزی برای بهداشت باروری، مبارزه با بیماری ایدز جوانان، توجه به رفتار بهداشتی جوانان، اولویت دادن به جوانان، رفع تبعیض جنسی بین جوانان و جلب مشارکت هر چه بیشتر نوجوانان و جوانان در زندگی اجتماعی از جمله اموری است که با نام سیاست گذاری جمعیتی در جهت پرورش ورشد نسل های جدید مطرح شده است.

آموزش نسل های نوجوان و جوان در سراسر جهان با روش های ممکن (و از جمله از طریق اطلاع رسانی) برای روشنگری هایی که نگرش جوانان را به نحوی شکل دهد که الگوی رفتاری جوانان تغییر یابد (گوروچ در قرن بیستم) در سراسر جهان کنونی در اولویت خاصی قرار گرفته است. به این ترتیب یک برداشت کلی از اسناد داخلی و خارجی در جهت تدوین یک کتاب درسی دانشگاهی که جنبه های آموزشی، بهداشتی، حقوقی، پرورشی و رشد نوجوانان و جوانان را تجزیه و تحلیل کند به عنوان یک تولید علمی ضروری مطرح می گردد و برقراری درسی به نام رشد نوجوانان و جوانان نه فقط در دانشگاه هایی که رشته های روانشناسی، علوم تربیتی و علوم اجتماعی دارند، بلکه برای دیگر رشته های دانشگاهی، به خصوص علوم مختلف انسانی از حیث بررسی جامعه شناسی جوانان ضروری به نظر می رسد. در این کتاب راه های کارهای فرهنگی،

اسلامی، به اضافه سیاست‌های جمعیتی نوین در مورد آموزش، بهداشت، حقوق و رشد نوجوانان و جوانان (که اغلب مورد توجه صندوق امور جمعیتی ملل متحد بوده است) به علاوه ویژگی‌های جمعیت جوان ایران و مشکلات جوانان و زمینه‌های رشد جوانان مطرح گردیده است.

این کتاب خواننده را نه تنها با شیوه‌های آموزشی، بهداشتی، حقوقی و پرورشی که لازمه‌ی رشد جوانان و نوجوانان است آشنا می‌سازد، بلکه از آخرین سیاست‌گذاری‌های جمعیتی که برای بهبود شرایط زندگی نسل‌های جوان در دیگر کشورهای کنونی جهان اعمال می‌شود نیز مطلع می‌سازد. مطالب مزبور در فصل‌هایی آورده شده و نکات مربوط به سیاست‌گذاری لازم که می‌تواند در قالب مجزایی جای گیرد، به تناسب در آخر هر فصل با عنوان سیاست‌گذاری برای جوانان آورده شده است.

به این ترتیب در قسمت‌های مربوط به سیاست‌گذاری، شماره‌ی اول مربوط به ردیف مطالب است و شماره‌ی بعد مربوط به مرجع اولیه (صندوق امور جمعیتی ملل متحد در سال ۲۰۰۳) می‌باشد که با عنوان منابع در دسترس خواهد بود.

لازم می‌دانم از همکاری صمیمانه اساتید محترم آقایان دکتر به پژوه، دکتر مشکانی، دکتر توسلی و دکتر علی بابایی و دیگر همکارانی که به نحوی با اینجانب همکاری داشته‌اند تشکر و قدردانی نمایم.